

Naar saadanne Prøver tages som Udgangspunkt for ret indgaaende pædagogiske Betragtninger, er det klart, at saa skulde de gerne være foretagne paa en saadan Maade, at de havde Tilforladelighedens Præg over sig, men jeg maa sige, at det desværre langt fra er Tilfældet. Jeg tror ikke, man gaar for vidt, naar man siger, at de Prøver i Dansk, der er foretagne forrige Aar og i Aar, i Grunden har et ganske diletantisk Præg. Der er for det første ved disse Prøver en hel Række Fejlkilder, som ikke bør findes ved Prøver af den Art, naar de skal kunne danne et forsvarligt Grundlag for Overvejelser med Hensyn til vor Skoles og i dette Tilfælde ganske særlig vor Folkeskoles hele Stilling. Meningen med Prøverne maa jo være den, at de skal yde Vejledning til Bedømmelse af Skolens Arbejde i det hele taget og i Særdeleshed paa det Omraade, som Prøverne omfatter, det vigtige Fag i Skolen vort Modersmaal. Jeg skal tillade mig først at nævne en Række Fejlkilder og dernæst gaa over til en mere indgaaende Omtale af Prøverne.

For det første er der den Kilde til Fejl ved de afholdte Prøver i Dansk, at der ikke er givet tilstrækkelig Vejledning til den Lærer, der skal foretage Prøven. Der er blandt andet holdt Prøver i Diktat. Som Vejledning for den Lærer, der skal diktere, staar der ikke noget om, hvor mange Gange han skal diktere. Jeg kan nævne som Eksempel paa, hvad man anser for rimeligt, at det frederiksbergske Skolevæsen, hvis Prøver jeg paa Grund af min Stilling som Timelærer under dette Skolevæsen i øvrigt er afskaaret fra at kritisere, har givet en ganske anden og mere omstændelig Vejledning til den Lærer, der skal diktere. Men naar der mangler Vejledning, løber man den store Risiko, at een Lærer dikterer paa een Maade, og en anden paa en anden Maade, og det kan atter influere paa det Arbejde, Børnene præsterer, hvilket jo atter vil sige, at de Besvarelser, der foreligger til Sammenligning, i Virkeligheden ikke er ensartet Materiale, og at der altsaa ved Sammenligningen paa Grund af Materialets Beskaffenhed nødvendigvis maa indløbe Fejl. — En anden Fejlkilde forekommer det mig ogsaa, at man kunde have undgaaet, nemlig at den Genfortælling, der blev benyttet i Fjor, en lille Fortælling om Herregaarden „Vosborg“ øvre i Jylland, er optaget i Matzens danske Læsebog. Denne Læsebog er blevet benyttet i ret stor Udstrækning i Folkeskolen ude

paa Landet og bliver maaske endnu den Dag i Dag benyttet enten ved den daglige Undervisning eller i hvert Fald saadan, at man lejlighedsvis lader Børnene læse i denne Læsebog. Nu sætter jeg, at en Del af Børnene har læst Historien, enten Bogen nu er brugt paa den ene eller den anden Maade. Det vil naturligvis medføre, at disse Børn har bedre Forudsætninger for at kunne besvare Opgaven end de Børn, der i Forvejen er ganske ukendte med Fortællingen. Da jeg opdagede denne lille Fejlkilde, ringede jeg til Kultusministeriet og spurgte Hr. Professor Larsen, om det var ham bekendt, at Bogen var blevet brugt og eventuelt blev brugt endnu i Folkeskolen ude paa Landet, og bad Professoren oplyse mig om, hvorvidt det var Tilfældet nu om Stunder. Jeg har imidlertid desværre ikke faaet Svar endnu. Jeg antager, Grunden er den, at saa stort et Spørgsmaal ikke har kunnet besvares paa saa kort Tid; det er en Maanedstid siden, jeg spurgte Professoren.

En værre Fejlkilde er indført ved Karakterberegningen, idet man uden videre har taget et Gennemsnit af de Karakterer, der efter den Skala, man har benyttet, er blevet givet de enkelte Elever for deres Besvarelse af Opgaverne. Saaledes kan man slet ikke bære sig ad i dette Tilfælde. Et saadant Gennemsnit maa nødvendigvis blive i høj Grad misvisende. Et Gennemsnit af den Art kan bruges, hvis man foretog en tilsvarende Prøve i et Gymnasium, fordi alle Gymnasiets Elever først har maattet gennemgaa den Skærsild, som en Optagelsesprøve er, altsaa har maattet bestaa deres Mellemskoleeksamen. Deraf følger, at alle Eleverne i Gymnasiet maa anses for at være til en vis Grad jævnbyrdige Disciple; men saaledes er Forholdet aldeles ikke for Folkeskolens Vedkommende. Den er pligtig til at modtage alle Elever, der melder sig, og til at beholde dem alle sammen, indtil den skolepligtige Alder ophører. Den skal altsaa ikke alene beholde finke Børn, men ogsaa Sinkerne. Og i mange Folkeskoler er der langt fra den Sondring i Elevmaterialet efter deres Dygtighed, som vi kender det her i København og paa Frederiksberg. Følgen er altsaa den, at der i mange Skoler sidder særdeles svagt begavede Børn, og disse Børn prøves nu paa ganske lige Fod med velbegavede eller endog højtbegavede Børn. Man giver dem saa en Karakter, og ud af disse Karakterer tager man et Gennemsnit. Det maa nødvendigvis give et ganske falsk Billede af det, man ønsker at faa at vide: